

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΤΡΙΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ NSINGI

ΚΑΤΑ

ΕΛΛΑΔΑΣ

(προσφυγή υπ' αριθ. 27985/19)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

15 Οκτωβρίου 2024

*Η απόφαση αυτή θα καταστεί οριστική υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 44§2 της
Σύμβασης. Μπορεί να επέλθουν αλλαγές τυπικής φύσεως.*

Στην υπόθεση Nsingi κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Τρίτο Τμήμα),
συνεδρίασε σε Συμβούλιο με την ακόλουθη σύνθεση:

Pere Pastor Vilanova, *Πρόεδρος,*

Jolien Schukking,

Georgios S.Serhides,

Ιωάννης Κτιστάκης,

Abdreas Zünd

Oddný Mjöll Arnardóttir,

Diana KOvatcheva, Δικαστές,

και με τη σύμπραξη του Milan Blasko, *Γραμματέα Τμήματος,*

Έχοντας υπόψη:

-την υπ' αριθ. 27985/19 προσφυγή κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, την οποία
άσκησε ο υπήκοος Κογκό κ. Yannick NSINGI (ο προσφεύγων) δυνάμει του άρθρου
34 της Σύμβασης για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των
Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής: η Σύμβαση) στις 15 Μαΐου 2019,

-την απόφαση περί γνωστοποίησης στην ελληνική Κυβέρνηση (στο εξής: η
Κυβέρνηση) των αιτιάσεων που αφορούν το άρθρο 5§§1 και 5 της Σύμβασης,

-τις παρατηρήσεις των διαδίκων,

Αφού διασκέφθηκε σε Συμβούλιο στις 14 Νοεμβρίου 2024,

Εξέδωσε την παρούσα απόφαση, η οποία ελήφθη την εν λόγω ημερομηνία :

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η προσφυγή αφορά την απόρριψη αιτήματος αποζημίωσης που υπέβαλε ο
προσφεύγων λόγω του ότι κρατήθηκε σε εκτέλεση ποινής που είχε απαγγελθεί κατά
άλλου προσώπου με το οποίο είχε εσφαλμένα ταυτιστεί. Ο προσφεύγων επικαλείται
το άρθρο 5§§1 και 56 της Σύμβασης.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

2. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1987 και είναι κάτοικος Θεσσαλονίκης. Εκπροσωπήθηκε από τον κ. Θ.Τσιάτσιο, δικηγόρο Θεσσαλονίκης.
3. Η Κυβέρνηση εκπροσωπήθηκε από τον εκπρόσωπό της, την κ. Ν.Μαριόλη και τις εξουσιοδοτημένες από τον εκπρόσωπό της, ήτοι την κ. Ζ.Χατζηπαύλου, Πάρεδρο και την κ. Κ.Κώνστα Δικαστική Πληρεξουσία του Νομικού Συμβουλίου του κράτους, αντίστοιχα.
4. Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης συνοψίζονται ως εξής.
5. Στις 6 Ιουνίου 2018, ο προσφεύγων συνελήφθη από την αστυνομία στην Αθήνα, και μετά από εξακρίβωση της ταυτότητάς του, καταχωρήθηκε από το Αστυνομικό Τμήμα Ομονοίας υπό το ονοματεπώνυμο « Ο.Σ. », ως πρόσωπο που είχε καταδικαστεί με την υπ' αριθ. 1551/2017 απόφαση του Εφετείου κακουργημάτων Θεσσαλονίκης, σε οκτώ έτη φυλάκισης για κατοχή ναρκωτικών και το οποίο καταζητούνταν για τον λόγο αυτό. Στην έκθεση σύλληψης, ο αστυνομικός ανέφερε τα εξής: « (...) μετά την ολοκλήρωση της ανάκρισης του συλληφθέντος, και όντας πεπεισμένος ότι δεν υπάρχει καμμία αμφιβολία για την ταυτότητά του, διέταξα να οδηγηθεί ενώπιον του αρμοδίου Εισαγγελέα (...)».
6. Στις 7 Ιουνίου 2018, ο ενδιαφερόμενος παρουσιάστηκε ενώπιον του Εισαγγελέα Εφετών Αθηνών ο οποίος διέταξε την προσαγωγή του ενώπιον του Εισαγγελέα Εφετών Θεσσαλονίκης, για την εκτέλεση της καταδικαστικής απόφασης.
7. Στις 14 Ιουνίου 2018 ο προσφεύγων οδηγήθηκε ενώπιον του Εισαγγελέα Εφετών Θεσσαλονίκης ο οποίος διέταξε, στις 15 Ιουνίου 2018 τη φυλάκισή του, σε εκτέλεση της απόφασης υπ' αριθ. 1551/2017.
8. Στις 20 Ιουνίου 2018, ο ενδιαφερόμενος κατέθεσε αντιρρήσεις βάσει του άρθρου 564 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ)-αμφιβολίες για την ταυτότητα του καταδικασθέντος- ζητώντας να αφεθεί ελεύθερος. Στις αντιρρήσεις του, ανέφερε το πραγματικό του επώνυμο, ότι ήταν στην Ελλάδα εδώ και μόλις έξι μήνες και, υποστηρίζοντας ότι δεν ήταν ο καταδικασθείς, ζητούσε να γίνει λήψη των δακτυλικών του αποτυπωμάτων.
9. Στις 20 Ιουλίου 2018, το Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης (το πλημμελειοδικείο) στο οποίο προσέφυγε ο αρμόδιος Εισαγγελέας ανέβαλε την υπόθεση και διέταξε την προσκόμιση πραγματογνωμοσύνης σχετικά με τα δακτυλικά

αποτυπώματα του προσφεύγοντος (απόφαση υπ' αριθ. 6600/2018). Η εν λόγω έκθεση πραγματογνωμοσύνης συντάχτηκε στις 2 Αυγούστου 2018. Ανέφερε, στην πρώτη παράγραφο, ότι τα δακτυλικά αποτυπώματα του Ο.Σ. του R. (όνομα πατέρα) και της B. (όνομα μητέρας), τα οποία είχαν ληφθεί από την Υπηρεσία λήψης δακτυλικών αποτυπωμάτων Θεσσαλονίκης την ίδια ημέρα αντιστοιχούσαν στα δακτυλικά αποτυπώματα που ελήφθησαν στις 7 Ιουνίου 2018 από το Αστυνομικό Τμήμα Ομονοίας για το πρόσωπο που καταχωρήθηκε ως Ο.Σ. του R. (όνομα πατέρα) και της B. (όνομα μητέρας), και το οποίο καταζητούνταν δυνάμει της απόφασης 1551/2017. Στη δεύτερη παράγραφο, ανέφερε ότι υπήρχε στο αρχείο των αναζητούμενων προσώπων, ένα άλλο πρόσωπο, του οποίου τα δακτυλικά αποτυπώματα είχαν ληφθεί στις 29 Σεπτεμβρίου 2011, και το οποίο είχε το ίδιο επώνυμο, όνομα και ημερομηνία γέννησης και του οποίου ο πατέρας και η μητέρα είχαν επίσης τα ίδια ονόματα. Κατά την έκθεση, από την εξέταση προέκυπτε ότι τα δακτυλικά αποτυπώματα των δύο προσώπων που αναφέρονταν στις παραγράφους 1 και 2 ήταν διαφορετικά και ότι, συνεπώς επρόκειτο για δύο διαφορετικά άτομα.

10. Στις 3 Σεπτεμβρίου 2018, το Πλημμελειοδικείο απέρριψε τις αντιρρήσεις του προσφεύγοντος χωρίς να αιτιολογήσει την απόφασή του (απόφαση υπ' αριθ. 6842/2018).

11. Στις 8 Νοεμβρίου 2018, ο προσφεύγων κατέθεσε εκ νέου αντιρρήσεις, υποστηρίζοντας ότι δεν ήταν το πρόσωπο που είχε συλληφθεί στις 29 Σεπτεμβρίου 2011 και το οποίο μετέπειτα καταδικάστηκε από το Εφετείο Κακουρηγημάτων Θεσσαλονίκης με την υπ' αριθ. 1551/2017 απόφασή του. Υποστήριζε ότι τούτο προκύπτει τόσο από την έκθεση πραγματογνωμοσύνης της 2ας Αυγούστου 2018 όσο και από τα έγγραφα ταυτοποίησης που περιέχονταν στον ποινικό φάκελο του εν λόγω προσώπου, μεταξύ των οποίων υπήρχαν και φωτογραφίες.

12. Την ίδια ημέρα, το Πλημμελειοδικείο ανέβαλε την υπόθεση και διέταξε την εξέταση μαρτύρων καθώς και την προσκόμιση εγγράφων, εκ των οποίων μια νέα έκθεση πραγματογνωμοσύνης για τα δακτυλικά αποτυπώματα, ορίζοντας ότι η εν λόγω έκθεση έπρεπε να επιβεβαιώνει με σαφήνεια εάν ο προσφεύγων ήταν το πρόσωπο του οποίου τα δακτυλικά αποτυπώματα είχαν ληφθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας που οδήγησε στην έκδοση της υπ' αριθ. 1551/2017 απόφασης του Εφετείου Κακουρηγημάτων Θεσσαλονίκης (απόφαση υπ' αριθ. 9091/2018).

13. Η εν λόγω έκθεση για τα δακτυλικά αποτυπώματα συντάχτηκε στις 13 Νοεμβρίου 2018. Αναφερόμενη ρητά στα πορίσματα της πρώτης έκθεσης, ανέφερε ότι τα δακτυλικά αποτυπώματα του προσφεύγοντος που ελήφθησαν την ίδια ημέρα, διέφεραν από τα δακτυλικά αποτυπώματα του καταδικασθέντος δυνάμει της υπ' αριθ. 1551/2017 απόφασης, τα οποία είχαν ληφθεί το 2011, και ότι συνεπώς επρόκειτο για δύο διαφορετικά πρόσωπα.

14. Με την υπ' αριθ. 9482/2018 απόφαση της 19^{ης} Νοεμβρίου 2018, το Πλημμελειοδικείο σημείωσε ότι ο προσφεύγων κρατούνταν σε εκτέλεση της υπ' αριθ. 1551/2017 απόφασης του Εφετείου Κακουρηγημάτων Θεσσαλονίκης επειδή του είχε γίνει έλεγχος ταυτότητας και είχε στην κατοχή του βεβαίωση κατάθεσης αίτησης για χορήγηση τίτλου διαμονής επί της οποίας αναφερόταν το επώνυμο του καταδικασθέντος. Βασιζόμενο στις καταθέσεις που ελήφθησαν, στα έγγραφα που περιείχαν τη φωτογραφία του καταδικασθέντος καθώς και στη νέα έκθεση πραγματογνωμοσύνης, το Πλημμελειοδικείο διαπίστωσε ότι ο προσφεύγων δεν ήταν το πρόσωπο το οποίο αφορούσε η καταδικαστική απόφαση. Κατά συνέπεια έκανε δεκτές τις αντιρρήσεις του και διέταξε την απόλυσή του. Ο προσφεύγων αφέθηκε ελεύθερος δύο ημέρες μετά.

15. Στις 28 Νοεμβρίου 2018, ο ενδιαφερόμενος προσέφυγε στο δικαστήριο με αίτημα αποζημίωσης βάσει του άρθρου 537ΚΠΔ σε συνδυασμό με το άρθρο 533 ΚΠΔ, υποστηρίζοντας ότι κρατήθηκε άδικα για 168 ημέρες, ήτοι από 6 Ιουνίου 2018 έως 21 Νοεμβρίου 2018, εξαιτίας εσφαλμένης καταχώρησης των στοιχείων του από τα αστυνομικά όργανα της σύλληψης. Επίσης, κατηγορούσε το πλημμελειοδικείο ότι, με την απόφασή του υπ' αριθ. 6842/2018, απέρριψε τις αντιρρήσεις του ενώ, ανέφερε επίσης ότι η από 2 Αυγούστου 2018 πραγματογνωμοσύνη για τα δακτυλικά αποτυπώματα, η οποία αποφαινόταν ότι ο προσφεύγων και ο καταδικασθείς ήταν δύο διαφορετικά πρόσωπα, είχε αναγνωστεί κατά την ακροαματική διαδικασία. Τέλος ζητούσε, το ποσό των 4 930,29 ευρώ ως αποτακτάσταση για την ηθική βλάβη που θεωρούσε ότι είχε υποστεί.

16. Την ίδια ημέρα, το Πλημμελειοδικείο απέρριψε τα αιτήματα του προσφεύγοντος. Αναφερόμενο στο άρθρο 9§5 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και στο άρθρο 7§4 του Συντάγματος ανέφερε τα εξής:

«Δυνάμει αυτής της συνταγματικής διάταξης, η επιδίκαση αποζημίωσης με δικαστική απόφαση σε αδίκως κρατηθέντες, καταδικασθέντες ή σε όσους στερήθηκαν την ελευθερία τους, προϋποθέτει την απόδειξη, από το δικαστήριο, υπό τις ειδικές προϋποθέσεις που ορίζει ο νομοθέτης, του άδικου ή παράνομου χαρακτήρα, (...) εξαιτίας πράξεων, παραλείψεων ή εκτιμήσεων του ποινικού δικαστηρίου, δικαστικού συμβουλίου ή άλλου οργάνου (Εισαγγελέα, ανακριτή) επιφορτισμένου για την απόδοση ποινικής δικαιοσύνης, της στέρησης της ελευθερίας [που υπέστη] ο κατηγορούμενος ο οποίος μετέπειτα αθωώθηκε ή απαλλάχθηκε. Τα άρθρα 533 έως 545 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας περιέχουν μια πλήρη ρύθμιση για την αποζημίωση αδίκως καταδικασθέντων ή προσωρινά κρατηθέντων και τελικά αθωωθέντων, όπως απαιτείται από τα άρθρα 7 παρ. 4 του Συντάγματος και 9 παρ. 5 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (...).».

17. Στην υπό κρίση υπόθεση, το πλημμελειοδικείο έκρινε ότι η κατάσταση του προσφεύγοντος δεν ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 533ΚΠΔ, το οποίο προέβλεπε δικαίωμα αποζημίωσης μόνον υπέρ όσων απαριθμούνται σε αυτό κατά τρόπο αποκλειστικό και όχι ενδεικτικό, όπως προέκυπτε από το γράμμα της διάταξης, δηλαδή για τους προσωρινά κρατηθέντες και οι οποίοι μετέπειτα αθωώθηκαν αμετάκλητα, για τους κρατηθέντες με καταδικαστική απόφασης η οποία εξαφανίστηκε αμετάκλητα μετά από έφεση ή, τέλος, για τους καταδικασθέντες και κρατηθέντες που αθωώθηκαν μετά από νέα δίκη [επανάληψη της διαδικασίας]. Ανέφερε επίσης ότι ο νομοθέτης δεν είχε συμπεριλάβει στο άρθρο 564 ΚΠΔ δικαίωμα αποζημίωσης για τους κρατηθέντες των οποίων οι αντιρρήσεις έγιναν δεκτές, και ότι το άρθρο 533 δεν περιείχε διάταξη που να επιτρέπει ειδικά την εφαρμογή του, κατ' αναλογία, στην κατάσταση στην οποία βρισκόταν ο προσφεύγων (απόφαση υπ' αριθ. 9911/2018).

ΤΟ ΟΙΚΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

18. Σύμφωνα με το άρθρο 7§4 του Ελληνικού Συντάγματος:

«Νόμος ορίζει με ποιους όρους το Κράτος παρέχει, ύστερα από δικαστική απόφαση, αποζημίωση σε όσους καταδικάστηκαν, προφυλακίστηκαν ή με άλλο τρόπο στερήθηκαν άδικα ή παράνομα την προσωπική τους ελευθερία»

19. Σύμφωνα με το άρθρο 9§5 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, το οποίο επικυρώθηκε με τον Ν. 2462/1997.

«Κάθε πρόσωπο, θύμα παράνομης σύλληψης ή κράτησης, έχει δικαίωμα αποζημίωσης».

20. Το άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού κώδικα έχει ως εξής:
«Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος. Μαζί με το δημόσιο ευθύνεται εις ολόκληρον και το υπαίτιο πρόσωπο, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων για την ευθύνη των υπουργών.

21. Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ σχετικά με τις ζημίες από πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων της δικαστικής εξουσίας παρουσιάζεται λεπτομερώς στην υπόθεση Ζουμπουλίδης κατά Ελλάδας (αρ. 3) (αρ. 57246/21, §§10-22 και 31-32, 4 Ιουνίου 2024). Με την υπ' αριθ. 1501/2014 απόφασή του της 28^{ης} Απριλίου 2014, το ΣτΕ, αποφαινόμενο σε ολομέλεια, είχε δεχθεί ότι εν αναμονή της θέσπισης από τον νομοθέτη ειδικής ρύθμισης, το άρθρο 105ΕισΝΑΚ μπορούσε να εφαρμοστεί κατ' αναλογία σε περιπτώσεις που η ζημία έχει προκληθεί από πράξεις των δικαστικών οργάνων και οι οποίες οφείλονται σε πρόδηλο σφάλμα αυτών. Με τις υπ' αριθ. 799/2021 έως 803/2021 αποφάσεις του, η Ολομέλεια του ΣτΕ εγκατέλειψε την εν λόγω προσέγγιση, κρίνοντας ότι, όσο οι προϋποθέσεις της ευθύνης από πράξεις των δικαστικών οργάνων δεν καθορίζονται από νόμο, η ζημία δεν μπορούσε να επανορθωθεί και τα αντίστοιχα δικαιώματα δεν εκτελούνται από τα δικαστήρια, εκτός από ζημίες που έχουν προκληθεί από απόφαση η οποία παραβιάζει το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τις οποίες το άρθρο 105 μπορεί να εφαρμοστεί κατ' αναλογία.

22. Το άρθρο 123§15 του Π.Δ. 141/1991 σχετικά με την αρμοδιότητα των οργάνων του Υπουργείου Δημοσίας Τάξης έχει ως εξής:

«15. Όταν, κατά την εκτέλεση καταδιωκτικών εγγράφων, υπάρχουν αμφιβολίες ή αμφισβητήσεις για την ταυτότητα του συλληφθέντος ή την ισχύ του καταδιωκτικού εγγράφου, πρέπει να γίνεται προσεκτική έρευνα και επιβεβαίωση πριν αποφασισθεί η εκτέλεση του καταδιωκτικού».

23. Οι οικείες διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ), όπως είχαν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, είναι οι ακόλουθες:

Άρθρο 533§1

«Έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν από το δημόσιο αποζημίωση: (α) οι προσωρινά κρατηθέντες, που αθωώθηκαν αμετάκλητα με βούλευμα ή απόφαση δικαστηρίου, (β) οι κρατηθέντες με καταδικαστική απόφαση, η οποία μετέπειτα εξαφανίστηκε αμετάκλητα συνεπεία ένδικου μέσου και (γ) οι καταδικασθέντες και κρατηθέντες, που αθωώθηκαν με δικαστική απόφαση ύστερα από επανάληψη της διαδικασίας. (...)».

Άρθρο 537§1

«Εκείνος που [έχει δικαίωμα αποζημίωσης] υποβάλει την αίτησή του για αποζημίωση στο ίδιο δικαστήριο με αυτό που εξέδωσε την απαλλακτική απόφαση ή ακύρωσε την καταδίκη στο πλαίσιο έφεσής ή στο ίδιο δικαστικό συμβούλιο με αυτό που έχει απαγγείλει την απαλλαγή του (...)».

Άρθρο 564§1

«Αν προκύπτουν αμφιβολίες για την ταυτότητα εκείνου που έχει συλληφθεί για να εκτίσει την ποινή ή εκείνου που δραπέτευσε από τις φυλακές ενώ την εξέτιε, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών του τόπου όπου έγινε η σύλληψη εξετάζει εκείνον που έχει συλληφθεί και ενεργεί κάθε έρευνα ή ένορκη εξέταση μαρτύρων χρήσιμη για τη βεβαίωση της ταυτότητας. Αν ο εισαγγελέας βεβαιωθεί ότι αυτός που έχει συλληφθεί δεν είναι το πρόσωπο που καταδικάστηκε, διατάσσει με αιτιολογημένη διάταξη την άμεση απόλυσή του. Αν έχει δισταγμούς ή αν αυτός που έχει συλληφθεί επιμένει ότι δεν είναι το πρόσωπο που καταδικάστηκε ή εκείνος που δραπέτευσε, ο εισαγγελέας προκαλεί απόφαση του δικαστηρίου πλημμελειοδικών, όπου υπηρετεί και αυτό εφαρμόζει, αν υπάρχει περίπτωση, το άρθρο 77».

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5§§1
ΚΑΙ 5 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

24. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι κρατήθηκε παράνομα από 6 Ιουνίου έως 21 Νοεμβρίου 2018, ήτοι επί 168 ημέρες και ότι δεν έλαβε αποζημίωση για την παράνομη κράτηση που ισχυρίζεται ότι υπέστη. Επικαλείται το άρθρο 5§§1 και 5 της Σύμβασης το οποίο είναι διατυπωμένο ως εξής.

Άρθρο 5

1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

α. εάν κρατήται κανονικώς κατόπιν καταδίκης υπό αρμοδίου δικαστηρίου.

5. Παν πρόσωπον θύμα συλλήψεως ή κρατήσεως υπό συνθήκας αντιθέτους προς τας ανωτέρω διατάξεις, έχει δικαίωμα επανορθώσεως.

A. Επί του παραδεκτού

25. Η κυβέρνηση προβάλλει προκαταρκτική ένσταση περί μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων. Υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων διέθετε τόσο στη θεωρία όσο και στην πράξη δικαίωμα προς αποζημίωση, δυνάμει του άρθρου 105 ΕισΝακ, για οποιαδήποτε κράτηση έχει επιβληθεί κατά παράβαση του άρθρου 5 της Σύμβασης.

26. Ο προσφεύγων αμφισβητεί τους ισχυρισμούς της Κυβέρνησης.,

27. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι η ύπαρξη πραγματικής αποζημιωτικής προσφυγής συνδέεται στενά με την ουσία της αντλούμενης από το άρθρο 5§5 αιτίας και θεωρεί ότι η ένσταση πρέπει να εξεταστεί με την ουσία της υπόθεσης.

28. Διαπιστώνοντας ότι η προσφυγή δεν είναι προδήλως αβάσιμη ή απαράδεκτη για κάποιον από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 35 της Σύμβασης, το Δικαστήριο, την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

I. Ως προς το άρθρο 5§1 της Σύμβασης

α) Ισχυρισμοί των διαδίκων

29. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι με την απόφαση υπ' αριθ. 9482/20185 με την οποία το Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης έκανε δεκτές τις αντιρρήσεις που αυτός προέβαλε με βάση το άρθρο 564ΚΠΔ, το Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης αναγνώρισε ότι η κράτησή του ήταν παράνομη υπό την έννοια του άρθρου 5§1 της Σύμβασης.

30. Ο ενδιαφερόμενος υπενθυμίζει τη διάκριση στην οποία έχει προβεί το Δικαστήριο μεταξύ των αποφάσεων (εντολών) για θέση υπό κράτηση οι οποίες είναι προδήλως άκυρες και τις αποφάσεις (εντολές) κράτησης που είναι εκ πρώτης όψεως έγκυρες για όσο χρονικό διάστημα δεν ακυρωθούν από ανώτερο δικαστήριο, και εκθέτει ότι το ελάττωμα που εντοπίζεται στην υπό κρίση υπόθεση έγκειται στη κράτηση προσώπου διαφορετικού από αυτό το οποίο αφορά η καταδικαστική απόφαση και θεωρεί, ότι τούτο συνιστά κατά συνέπεια «βαριά και πρόδηλη παράβαση» (*irrégularité grave et manifeste*).¹ Προσθέτει ότι η εντολή κράτησης δεν ακυρώθηκε μετά από έφεση λόγω τυπικού ελαττώματος αλλά ότι ανακλήθηκε από απόφαση η οποία, κατά τον προσφεύγοντα, αναγνώριζε, ότι δεν έπρεπε ποτέ να κρατηθεί. Υποστηρίζει ότι συνεπώς, η απόφαση για τη θέση του υπό κράτηση έπασχε όχι από ένα απλό τυπικό ελάττωμα το οποίο δεν είχε επίπτωση στην εγκυρότητα της εντολής κράτησης, αλλά από ουσιαστικό ελάττωμα που την καθιστούσε άνευ αντικειμένου και, κατά συνέπεια, αναδρομικώς άκυρη, και παρατηρεί, ότι εξ αυτού του γεγονότος, η περίπτωση του διακρίνεται από άλλες.

31. Η Κυβέρνηση εξηγεί ότι η κράτηση του προσφεύγοντος διατάχθηκε προς εκτέλεση της καταδικαστικής απόφασης υπ' αριθ. 1551/2017, η οποία εκδόθηκε κατά του προσώπου με το όνομα Ο.Σ., και συνάγει ότι βασιζόταν σε δικαστική απόφαση και ότι δεν παραβίασε το άρθρο 5§1 α) της Σύμβασης. Υποστηρίζει επίσης ότι η εν λόγω κράτηση δεν ήταν αυθαίρετη, καθώς, κατά την Κυβέρνηση, οι εθνικές αρχές εφάρμοσαν την οικεία νομοθεσία σύμφωνα με το πνεύμα της. Υποστηρίζει ότι η αστυνομία συνέλαβε τον προσφεύγοντα ως καταζητούμενο πρόσωπο λόγω του ονοματεπωνύμου Ο.Σ., αφού διαπίστωσε ότι, κατά τη σύλληψή του, είχε στην κατοχή του έγγραφο στο οποίο αναφερόταν το ονοματεπώνυμο Ο.Σ. και αφού εξακρίβωσε την ταυτότητά του και απευθύνθηκε στην αρμόδια υπηρεσία αναζήτησης αρχείων και

¹ ΣτΜ: στα εγχειρίδια ο όρος «*irrégularité grave et manifeste*» απαντάται και ως «κατάφωρη και πρόδηλη παρατυπία».

ταυτοτήτων. Προσθέτει ότι ο ενδιαφερόμενος δεν διαμαρτυρήθηκε κατά της σύλληψής του κατά τον χρόνο που συνέβη ή όταν παρουσιάστηκε ενώπιον του αρμόδιου εισαγγελέα, αλλά δεκατέσσερις ημέρες μετά τη σύλληψη, όταν κατέθεσε τις αρχικές αντιρρήσεις. Επιπλέον, κατά την Κυβέρνηση, το Πλημμελειοδικείο που απέρριψε τις αντιρρήσεις του στηρίχτηκε, για να προβεί στην απόρριψη, στα διαθέσιμα αποδεικτικά μέσα, συμπεριλαμβανομένης της από 2 Αυγούστου 2018 πραγματογνωμοσύνης για τα δαχτυλικά αποτυπώματα. Η κυβέρνηση, συμπεραίνει ότι η κράτηση του προσφεύγοντος θεμελιωνόταν στην εντολή δικαστηρίου που ήταν εκπρώτης όψεως (*prima facie*), και μέχρις ότου να ανατραπεί από την απόφαση υπ' αριθ. 9482/2018, ισχυρή και πραγματική. Θεωρεί, ότι εν προκειμένω το ελάττωμα από το οποίο πάσχει η εντολή κράτησης δεν συνιστούσε «βαριά και πρόδηλη παράβαση» ικανή να την καταστήσει προδήλως (*ex facie*) άκυρη, καθώς, όπως υποστηρίζει η Κυβέρνηση, διορθώθηκε με την υπ' αριθ. 9482/2018 απόφαση, η οποία έκανε δεκτές τις νέες αντιρρήσεις που πρόβαλε ο προσφεύγων και διέταξε την απόλυσή του.

β) Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

32. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι οποιαδήποτε στέρηση της ελευθερίας θα πρέπει όχι μόνον να εμπίπτει σε μία από τις εξαιρέσεις των παραγράφων α) έως στ) του άρθρου 5§1 αλλά θα πρέπει επίσης να είναι «σύμφωνη με το νόμο». Όσον αφορά τη νομιμότητα της κράτησης, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης της «νόμιμης διαδικασίας», η Σύμβαση παραπέμπει, ως επί το πλείστον, στην εθνική νομοθεσία και καθιερώνει την υποχρέωση τήρησης των ουσιαστικών και των δικονομικών κανόνων. (*Denis et Irvine κατά Βελγίου [GC]*, αρ. 62819/17 και 63921/17, §125, 1^η Ιουνίου 2021). Εντούτοις, η τήρηση του εθνικού δικαίου δεν αρκεί: το άρθρο 5§1 απαιτεί επιπλέον η οποιαδήποτε στέρηση της ελευθερίας να είναι σύμφωνη με τον σκοπό του άρθρου, που συνίσταται στην προστασία του ατόμου έναντι της αυθαιρεσίας (*S., V. Και Α. κατά Δανίας [GC]*, αρ. 35553/12 και 2 άλλες, §74, 22 Οκτωβρίου 2018, και οι υποθέσεις που παρατίθενται εκεί).

33. Εξάλλου, εναπόκειται κατά πρώτον στις εθνικές αρχές, και ιδίως στα δικαστήρια, να ερμηνεύουν και να εφαρμόζουν το εθνικό δίκαιο. Εντούτοις, εφόσον υπό το πρίσμα του άρθρου 5§1 της Σύμβασης η μη τήρηση του εθνικού δικαίου

επιφέρει παραβίαση της Σύμβασης, το Δικαστήριο μπορεί και οφείλει να ελέγξει εάν τηρήθηκε το εθνικό δίκαιο (*Mooren κατά Γερμανίας*, [GC], αρ. 11364/03, §73, 9 Ιουλίου 2009 και *Pantea κατά Ρουμανίας*, αρ. 33343/96, §220, CEDH 2003-VI (αποσπάσματα)).

34. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι οποιαδήποτε παράλειψη που διαπιστώνεται σε απόφαση που διατάσσει τη θέση κάποιου υπό κράτηση δεν καθιστά την κράτηση παράνομη αυτή καθεαυτή όσον αφορά τους σκοπούς του άρθρου 5§1. Μια περίοδος κράτησης είναι κατ' αρχήν «νόμιμη» εφόσον βασίζεται σε δικαστική απόφαση. Η μεταγενέστερη διαπίστωση, από ανώτερο δικαστήριο ότι ο δικαστής παραβίασε το εθνικό δίκαιο εκδίδοντας την εν λόγω απόφαση μπορεί να μην έχει συνέπεια στην εγκυρότητα της κράτησης που έχει στην οποία υποβλήθηκε ο ενδιαφερόμενος στο μεσοδιάστημα (*προαναφερθείσα Morren*, § 74, και εκεί παρατιθέμενες αποφάσεις).

35. Προκειμένου να αποφανθεί το Δικαστήριο για το εάν το άρθρο 5§1 της Σύμβασης έχει τηρηθεί ή όχι, θα πρέπει να γίνει μια θεμελιώδης διάκριση ανάμεσα στις εντολές για θέση υπό κράτηση οι οποίες είναι προδήλως άκυρες -για παράδειγμα αυτές που έχουν εκδοθεί από δικαστήριο πέραν της αρμοδιότητάς του ή στις περιπτώσεις που ο ενδιαφερόμενος δεν ενημερώθηκε δεόντως για την ημερομηνία της ακροαματικής διαδικασίας -και τις εντολές για θέση υπό κράτηση οι οποίες είναι *prima facie* έγκυρες και παράγουν αποτελέσματα για όσο χρονικό διάστημα δεν έχουν ακυρωθεί από ανώτερο δικαστήριο. Μια απόφαση για θέση υπό κράτηση πρέπει να θεωρηθεί ως (προδήλως) *ex facie* άκυρη εάν το ελάττωμα από το οποίο πάσχει αναλύεται σε «βαριά και πρόδηλη παράβαση» κατά την εξαιρετική έννοια που έχει η έκφραση αυτή στη νομολογία του Δικαστηρίου. Κατά συνέπεια, πλην των περιπτώσεων που συνιστούν βαριά και πρόδηλη παράβαση, τα ελαττώματα από τα οποία πάσχει μια απόφαση για θέση υπό κράτηση μπορούν να διορθωθούν από τα εθνικά δικαστήρια της έφεσης (ενδίκου μέσου) στο πλαίσιο μιας διαδικασίας δικαστικού ελέγχου (*προαναφερθείσα Morren*, § 74, και εκεί παρατιθέμενες αποφάσεις).

36. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει επίσης ότι η αιτιολογία της απόφασης που διατάσσει τη θέση υπό κράτηση αποτελεί κρίσιμο στοιχείο προκειμένου να καθοριστεί κατά πόσο η κράτηση την οποία υπέστη ένα πρόσωπο πρέπει να θεωρηθεί

ως αυθαίρετη ή μη. Στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους της εν λόγω διάταξης, το Δικαστήριο έκρινε ως μη συμβατή με την αρχή της προστασίας έναντι της αυθαιρεσίας, που θεσπίζεται με το άρθρο 5§1, την παντελή έλλειψη αιτιολογίας δικαστικών αποφάσεων που επιτρέπανε την κράτηση για παρατεταμένη χρονική περίοδο. Αντίθετα, έκρινε ότι η προσωρινή κράτηση που υπέστη κάποιος δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει αυθαίρετο χαρακτήρα εάν το εθνικό δικαστήριο ανέφερε ορισμένους λόγους που δικαιολογούν τη διατήρηση της κράτησης του προσφεύγοντος, εκτός εάν οι λόγοι που αναφέρονται είναι άκρως λακωνικοί και δεν περιέχουν καμία αναφορά στις νομικές διατάξεις οι οποίες φέρονται να θεμελιώνουν την επίμαχη κράτηση (βλ. προαναφερθείσα, *S., V. Και Α. κατά Δανίας*, §92, και εκεί παρατιθέμενες αποφάσεις).

37. Το Δικαστήριο λαμβάνει επίσης υπόψη το γεγονός ότι, όταν το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι ο κατηγορούμενος έχει το δικαίωμα, σε περίπτωση αμετάκλητης αθώωσης, σε αποζημίωση για την κράτησή του κατά της προηγούμενης διαδικασίας, ένα τέτοιο «αυτόματο» δικαίωμα σε αποζημίωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνεπάγεται ότι και η κράτηση πρέπει να χαρακτηριστεί ως παράνομη υπό την έννοια του άρθρου 5§1, εκτός εάν ο εθνικός δικαστής την χαρακτηρίσει ως τέτοια, υπό την έννοια του εθνικού δικαίου (*Norik Pghosyan κατά Αρμενίας*, αρ. 63106/12, §§34-36, 22 Οκτωβρίου 2020).

38. Από την επισκόπηση των πραγματικών περιστατικών, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι στην απόφασή του υπ' αριθ. 9482/2018, το Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης έκανε δεκτές τις αντιρρήσεις που κατέθεσε ο προσφεύγων δυνάμει του άρθρου 564 ΚΠΔ και διέταξε την απόλυση του ενδιαφερομένου χωρίς ωστόσο να αποφανθεί με σαφήνεια για τον δίκαιο ή άδικο χαρακτήρα της κράτησής του.

39. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι δεν είναι απαραίτητο να αποφανθεί για το ζήτημα του κατά πόσον οι κρατήσεις που οδηγούν σε αποζημίωση βάσει των άρθρων 533 έως 545 ΚΠΔ είναι κρατήσεις άδικες υπό το πρίσμα του εθνικού δικαίου. Σημειώνει ωστόσο ότι η εθνική νομολογία, την οποία ακολουθεί εν προκειμένω το Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης στην υπ' αριθ. 9911/2018 απόφασή του (στην οποία το εν λόγω δικαστήριο αναφέρεται στην υπ' αριθ. 1637/2017 απόφαση Αρείου Πάγου), αφήνει να εννοηθεί ότι οι εν λόγω κρατήσεις είναι άδικες ή παράνομες υπό

την έννοια του άρθρου 7§4 του Συντάγματος (ανωτ. §16). Παρόλα αυτά, το Πλημμελειοδικείο απέρριψε το αίτημα αποζημίωσης του προσφεύγοντος με την αιτιολογία ότι η κατάστασή του δεν ενέπιπτε στις εν λόγω διατάξεις και ότι το άρθρο 564 ΚΠΔ δεν θεσπίζει τέτοιο δικαίωμα για τα πρόσωπα των οποίων οι αντιρρήσεις έγιναν δεκτές. Κατά συνέπεια, δεν αποφάνθηκε επί της νομιμότητας της επίμαχης κράτησης υπό το πρίσμα του εθνικού δικαίου.

40. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι οι εθνικές αρχές δεν αποφάνθηκαν ότι η κράτηση του προσφεύγοντος ήταν άδικη ή παράνομη υπό το πρίσμα του εθνικού δικαίου ή της Σύμβασης. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θα πρέπει να ερευνήσει το ίδιο εάν η επίμαχη κράτηση ήταν σύμφωνη προς το άρθρο 5§1 της Σύμβασης.

41. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι σύμφωνα με την υπ' αριθ. 9482/2018 απόφαση Πλημμελειοδικείου Θεσσαλονίκης, ο προσφεύγων κρατήθηκε σε εκτέλεση της υπ' αριθ. 1551/2017 απόφασης, με εντολή Εισαγγελέα, καθώς είχε υποβληθεί σε εξακρίβωση ταυτότητας ενώ είχε στην κατοχή του βεβαίωση κατάθεσης αίτησης για χορήγηση τίτλου διαμονής στην οποία αναφερόταν το ονοματεπώνυμο του καταδικασθέντος. Υπενθυμίζει επίσης ότι στην έκθεση σύλληψης ο αξιωματικός της Αστυνομίας δήλωσε ότι είχε διατάξει την προσαγωγή του ενδιαφερομένου στον αρμόδιο Εισαγγελέα «αφού ολοκλήρωσε την ανάκριση του συλληφθέντος και είχε πειστεί ότι δεν υπήρχε καμία αμφιβολία για την ταυτότητά του» (βλ. ανωτ. §5). Από τα στοιχεία αυτά, τα οποία επισημαίνει η Κυβέρνηση και δεν αμφισβητούνται από τον προσφεύγοντα, ο οποίος εξάλλου δεν δίνει καμία πληροφορία σχετικά με τον λόγο για τον οποίο είχε στην κατοχή του το προαναφερθέν έγγραφο, μπορεί να θεωρήσει κανείς ότι οι αστυνομικές αρχές, που προέβησαν στις απαραίτητες επαληθεύσεις, θεώρησαν θεμιτά ότι ο ενδιαφερόμενος ήταν ο καταδικασθείς. Το Δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι από τον φάκελο δεν προκύπτει εάν κατά τον χρόνο της σύλληψής του ο ενδιαφερόμενος, ο οποίος κατά τα λεγόμενά του ήταν στην Ελλάδα μόλις εδώ και έξι μήνες (βλ. ανωτ. §8), ενημερώθηκε σε γλώσσα που κατανοούσε τους λόγους της σύλληψής του και εάν είχε επικουρούνταν από δικηγόρο για να μπορέσει να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της κράτησής του. Συνεπώς, δεν μπορεί να αποφανθεί για το εάν ο προσφεύγων είχε διαμαρτυρηθεί ήδη από τη σύλληψή του για το ότι δεν ήταν ο καταδικασθείς όπως υποστήριζε στην αίτησή του για αποζημίωση που κατέθεσε στα εθνικά δικαστήρια και όπως υποστηρίζει στην

προσφυγή του ή για το κατά πόσο δεν αμφισβήτησε τη σύλληψή του παρά μόνον δεκατέσσερις ημέρες αργότερα, καταθέτοντας τις πρώτες του αντιρρήσεις, όπως υποστηρίζει η Κυβέρνηση. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι υπό τις ιδιαίτερες περιστάσεις της υπό κρίση υπόθεσης, κατά τον χρόνο της φυλάκισής του, η κράτηση του προσφεύγοντος μπορούσε να θεωρηθεί ως νόμιμη υπό το πρίσμα του άρθρου 5§1 α) της Σύμβασης καθόσον βασιζόταν σε καταδικαστική δικαστική απόφαση και η ταυτότητα του προσφεύγοντος δεν είχε ακόμη αμφισβητηθεί (βλ. επίσης κατωτέρω §63).

42. Αντίθετα, η υπ' αριθ. 6842/2018 απόφαση με την οποία το Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης απέρριψε τις αρχικές παρατηρήσεις του προσφεύγοντος εγείρει πρόβλημα ως προς τη νομιμότητα της κράτησης του προσφεύγοντος υπό το πρίσμα του άρθρου 5§1 α) της Σύμβασης. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η εν λόγω απόφαση δεν στερείται παντελώς αιτιολογίας. Συνεπώς, δεν είναι δυνατόν να γνωρίζει κανείς εάν το δικαστήριο εκτίμησε δεόντως την από 2 Αυγούστου 2018 πραγματογνωμοσύνη για τα δακτυλικά αποτυπώματα, η οποία συμπέρανε κατηγορηματικά ότι ο προσφεύγων, ο οποίος καταχωρήθηκε με το ονοματεπώνυμο Ο.Σ. και του οποίου τα δακτυλικά αποτυπώματα ελήφθησαν στις 7 Ιουνίου 2018, δεν ήταν το ίδιο άτομο με αυτό που καταδικάστηκε με την υπ' αριθ. 1551/2017 απόφαση και του οποίου τα δακτυλικά αποτυπώματα είχαν ληφθεί το 2011. Επιπλέον, στο στάδιο αυτό της εθνικής διαδικασίας, το δικαστήριο (πλημμελειοδικείο) δεν προέβη σε καμία περαιτέρω έρευνα, ζητώντας για παράδειγμα άλλα αποδεικτικά στοιχεία, όπως το έπραξε αργότερα στο πλαίσιο της υπ' αριθ. 9482/2018 απόφασής του, με την οποία έκανε δεκτές τις νέες αντιρρήσεις του προσφεύγοντος. Ωστόσο, η από 2 Αυγούστου 2018 πραγματογνωμοσύνη για τα δακτυλικά αποτυπώματα θα μπορούσε να είχε οδηγήσει το πλημμελειοδικείο είτε στο να διατάξει την απόλυση του προσφεύγοντος, είτε, εάν δεν είχε πειστεί απολύτως, στο να προβεί σε μια πιο προσεκτική εξέταση της ταυτότητας του ενδιαφερομένου, πριν αποφανθεί, *in fine*, για την απόλυσή του. Αυτή η δυνατότητα, επιβεβαιώνεται αναδρομικά από το ότι, στο πλαίσιο της υπ' αριθ. 9091/2018 απόφασής του, το εν λόγω δικαστήριο (πλημμελειοδικείο) διέταξε αυτή τη φορά, αφενός, την προσκόμιση νέας πραγματογνωμοσύνης και αφετέρου, την εξέταση μαρτύρων και την προσκόμιση εγγράφων, πριν αποφανθεί υπέρ της απόλυσης του προσφεύγοντος (βλ. ανωτ. §12).

43. Το Δικαστήριο θεωρεί επίσης, ότι το γεγονός ότι με την από 19 Νοεμβρίου 2018 υπ' αριθ. 9482/2018 απόφασή του, το ίδιο δικαστήριο έκανε δεκτές τις αντιρρήσεις του προσφεύγοντος δεν μπορεί να διορθώσει την πρώτη του απόφαση από την παντελή έλλειψη αιτιολογίας. Εν προκειμένω, η κράτηση του προσφεύγοντος δεν ήταν θεμελιωμένη σε δικαστική απόφαση που έπασχε και κηρύχθηκε παράνομη από ανώτερο δικαστήριο, γεγονός που, καταρχήν, δεν θα επηρέαζε τη νομιμότητα της κράτησης που διανύθηκε στο μεσοδιάστημα. Αντίθετα, στην υπό κρίση υπόθεση, το ίδιο δικαστήριο, ήτοι το Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης, το οποίο, εξετάζοντας τις νέες αντιρρήσεις του προσφεύγοντος μετά από μια πιο εμπειριστατωμένη εξέταση της υπόθεσης, διαπίστωσε ότι ο προσφεύγων δεν ήταν το πρόσωπο το οποίο αφορούσε η καταδικαστική απόφαση. Επομένως, συνάγεται ότι δεν απαιτείται να εξεταστεί το ζήτημα το οποίο διχάζει τους διαδίκους και το οποίο αφορά το αν η επίμαχη κράτηση ήταν ή όχι προδήλως (*ex facie*) άκυρη, και εάν, ειδικότερα, έπασχε και μπορούσε να χαρακτηριστεί ότι αποτελούσε «βαριά και πρόδηλη παράβαση» υπό το πρίσμα του εθνικού δικαίου.

44. Το Δικαστήριο θεωρεί, επομένως, ότι η παντελής έλλειψη αιτιολογίας της από 2 Σεπτεμβρίου 2018 υπ' αριθ. 6842/2018 απόφασης του Πλημμελειοδικείου Θεσσαλονίκης συνιστά πρόδηλη προσβολή της αρχής προστασίας έναντι της αυθαιρεσίας την οποία εγγυάται το άρθρο 5§1, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη το ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε σε εκτέλεση απόφασης που επέβαλε ποινή φυλάκισης οκτώ ετών σε άλλο πρόσωπο. Θεωρεί ότι η κράτηση του προσφεύγοντος κατέστη παράνομη στις 3 Σεπτεμβρίου 2018, ήτοι την ημερομηνία έκδοσης της εν λόγω απόφασης.

45. Οι ανωτέρω σκέψεις αρκούν στο Δικαστήριο για να αποφανθεί ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5§1 της Σύμβασης.

2. Όσον αφορά το άρθρο 5§5 της Σύμβασης

α) Ισχυρισμοί των διαδίκων

ι. Ο προσφεύγων

46. Ο προσφεύγων θεωρεί ότι η απόρριψη του αιτήματός του για αποζημίωση προσέβαλε το δικαίωμά του προς επανόρθωση που θεσπίζει το άρθρο 5§5 της

Σύμβασης. Υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει καμία νομική βάση σε εθνικό επίπεδο που να επιτρέπει σε κάποιον, ο οποίος έχει απολυθεί μετά από κράτηση προς έκτιση ποινής που έχει επιβληθεί σε άλλο πρόσωπο με το οποίο έχει εσφαλμένα ταυτιστεί, να ζητήσει αποζημίωση δυνάμει του άρθρου 5§5 λόγω παραβίασης του άρθρου 5§1. Ο ενδιαφερόμενος αναφέρει συναφώς ότι, ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας προβλέπει δικαίωμα αποζημίωσης μόνον στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το πρόσωπο που κρατήθηκε αθωώθηκε μετά από έφεση ή επανάληψη της διαδικασίας ενώ προσθέτει ότι εξάλλου και το Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης το δέχτηκε αυτό, με την υπ' αριθ. 9911/2018 απόφασή του, κρίνοντας ότι η περίπτωση του προσφεύγοντος δεν ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 533. Ο προσφεύγων θεωρεί ότι, αποφαινόμενο κατά τον τρόπο αυτό, το Πλημμελειοδικείο δεν εφάρμοσε τα άρθρα 533, 537 και 564 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας στο πνεύμα του άρθρου 5 της Σύμβασης.

47. Ο ενδιαφερόμενος αμφισβητεί τον ισχυρισμό της Κυβέρνησης ότι η παράβαση του άρθρου 133§15 του Π.Δ. 141/12991 μπορούσε να οδηγήσει σε αγωγή αποζημίωσης βάσει του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ. Επικαλείται την απόφαση Α.Ε. κατά Ελλάδος (αριθ. 53709/11, §60, 13 Ιουνίου 2013) και υποστηρίζει ότι η εν λόγω διάταξη περιορίζεται στη διατύπωση μιας γενικής υποχρέωσης της αστυνομίας να διεξάγει περισσότερες έρευνες προς εξακρίβωση της ταυτότητας του συλληφθέντος, χωρίς να θεσπίζει ένα «αγώγιμο» δικαίωμα (droit justiciable).

48. Ο προσφεύγων υποστηρίζει επίσης ότι το άρθρο 105 ΕισΝΑΚ δεν συνιστά πρόσφορη προσφυγή για την επιδίκαση αποζημίωσης καθώς, όπως υποστηρίζει, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 1501/2014 του ΣτΕ, η διάταξη αυτή δεν έχει εφαρμογή σε πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων της δικαστικής εξουσίας. Προσθέτει ότι, σε κάθε περίπτωση, η παραβίαση του δικαιώματός του προς επανόρθωση δεν οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη οργάνου του δημοσίου, αλλά στο ότι το εθνικό δίκαιο δεν προβλέπει τέτοιο δικαίωμα σε περίπτωση αθωωτικής απόφασης.

49. Εξάλλου, στις παρατηρήσεις του ο ενδιαφερόμενος αναφέρει ότι δεν μπορούσε να εγείρει θέμα ευθύνης του Πλημμελειοδικείου Θεσσαλονίκης λόγω της απόρριψης των αρχικών του αντιρρήσεων. Αναφέρει συναφώς ότι, το ΣτΕ έκρινε στην υπ' αριθ. 803/2021 απόφασή του (ανωτ. §21) ότι το άρθρο 105 ΕισΝΑΚ δεν

έχει εφαρμογή σε παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων της δικαστικής εξουσίας απουσία νομοθετικού πλαισίου που να ρυθμίζει τον τομέα αυτό. Επομένως, συνάγει ότι μια αγωγή κατά του δημοσίου ερειδόμενη στο ότι το δικαστήριο είχε σφάλσει κατά την πρώτη εκτίμηση της έκθεσης για τα δακτυλικά αποτυπώματα της 2ας Αυγούστου 2018 δεν θα είχε εύλογες πιθανότητες να ευδοκιμήσει.

50. Ο προσφεύγων συμπεραίνει ότι το εθνικό δίκαιο δεν περιέχει καμία διάταξη που να του εξασφαλίζεται, ότι απολαύει πραγματικά του δικαιώματος επανόρθωσης με επαρκή βαθμό βεβαιότητας, και ότι κατά συνέπεια, ο ίδιος δεν διέθετε κανένα ένδικο μέσο που θα του επέτρεπε να πετύχει επανόρθωση για την παράνομη κράτησή του.

ii Η Κυβέρνηση

51. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του εθνικού δικαίου, και ιδίως σύμφωνα με το άρθρο 123 του Π.Δ. 141/19914, η αναζήτηση και η σύλληψη καταδικασθέντων αποτελούν ένα από τα κύρια καθήκοντα της Ελληνικής Αστυνομίας και ότι, όταν υπάρχουν αμφιβολίες για την ταυτότητα του συλληφθέντος, οι αστυνομικές δυνάμεις πρέπει να προβαίνουν σε προσεκτική επιβεβαίωση. Θεωρεί ότι ο προσφεύγων μπορούσε να είχε ασκήσει αγωγή του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα για να ζητήσει αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που θεωρούσε ότι υπέστη λόγω της κράτησης που του επιβλήθηκε κατά παράβαση του άρθρου 123 του Π.Δ. 141/1991. Αντίθετα, θεωρεί ότι το αίτημα αποζημίωσης που προβλέπεται στο άρθρο 533 ΚΠΔ δεν ήταν πρόσφορο ένδικο μέσο/βοήθημα, καθώς ούτε από τις οικείες διατάξεις ούτε από τη νομολογία προκύπτει ότι το εν λόγω ένδικο μέσο/βοήθημα είχε εφαρμογή στην κατάσταση του προσφεύγοντος.

52. Ειδικότερα, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι κατά την εθνική νομολογία, στους συλληφθέντες και καταδικασθέντες για τους οποίους έχει αποδειχθεί, μετά από αντιρρήσεις που έχουν κατατεθεί δυνάμει του άρθρου 564 ΚΠΔ, ότι η ταυτότητά τους δεν αντιστοιχούσε σε αυτή των καταδικασθέντων και αναζητηθέντων προσώπων, επιδικάζεται χρηματική αποζημίωση για την ηθική βλάβη που έχουν υποστεί. Προς επίρρωση του ισχυρισμού της η Κυβέρνηση προσκομίζει, ενδεικτικά, πολλές αποφάσεις που εξέδωσαν τα διοικητικά δικαστήρια με βάση το άρθρο 105 ΕισΝΑΚ

(αποφάσεις υπ' αριθ. 14238/2019 του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και 1026/2023 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, υπ' αριθ.^{ος} 2667/2020 Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και 3686/2022 Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, υπ' αριθ. 1902/2019 ΔΕφΑθ; υπ' αριθ. ° 528/2022ΔΠρΛαμ., υπ' αριθ. Α4095/2019 ΔΠρΑθ., και υπ' αριθ. Α566/2017 ΔΠρΒόλου, βλ. πιο κάτω παράγραφοι 58 έως 62).

53. Στις συμπληρωματικές της παρατηρήσεις η Κυβέρνηση υποστηρίζει επίσης ότι η απόφαση που εκδόθηκε στην (προαναφερθείσα) υπόθεση *A.F. κατά Ελλάδος* δεν έχει εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση. Θεωρεί ότι οι αιτιάσεις του προσφεύγοντος καθώς και οι διατάξεις του Π.Δ. 141/1991 που αφορούν την παρ4ούσα υπόθεση είναι εξ ολοκλήρου διαφορετικές από τις αιτιάσεις και τη νομοθεσία που αφορούσε η προαναφερθείσα υπόθεση, ενώ υποστηρίζει ότι προσκομίζει, για την παρούσα υπόθεση, την οικεία εθνική νομολογία.

54. Τέλος, η Κυβέρνηση θεωρεί ότι ο ισχυρισμός που θεμελιώνεται στην υπ' αριθ. 803/2021 απόφαση ΣτΕ είναι απαράδεκτος. Εξηγεί συναφώς ότι ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος, ότι η ζημία που ισχυρίστηκε ότι υπέστη οφείλεται σε πράξεις ή παραλείψεις οργάνου της δικαστικής εξουσίας, ήτοι από το Πλημμελειοδικείο που απέρριψε τις αρχικές του αντιρρήσεις, προβάλλεται για πρώτη φορά στις παρατηρήσεις του, και ότι αντίθετα, ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και στην προσφυγή του υποστήριζε ότι η ζημία οφειλόταν σε πράξεις ή παραλείψεις των αστυνομικών αρχών. Η κυβέρνηση προσθέτει, ότι ακριβώς για τον λόγο αυτό, στις παρατηρήσεις της προέβαλε την προκαταρκτική ένσταση περί μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων σχετικά με πράξεις ή παραλείψεις που αποδίδονται αποκλειστικά στις αστυνομικές αρχές. Η Κυβέρνηση επισημαίνει ότι το κρίσιμο ζήτημα που εξετάζεται στην υπ' αριθ. 803/2021 απόφαση είναι η ευθύνη οργάνων της δικαστικής εξουσίας, και συμπεραίνει ότι η εν λόγω απόφαση δεν τυγχάνει εφαρμογής στην υπό κρίση υπόθεση, λόγω του ότι ο προσφεύγων δεν συμπεριέλαβε το σχετικό ερώτημα στην προσφυγή του ενώπιον του Δικαστηρίου.

β) Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

55. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι υπάρχει τήρηση του άρθρου 5§5 εφόσον κάποιος μπορεί να ζητήσει επανόρθωση για τη στέρηση της ελευθερίας που έχει λάβει χώρα υπό συνθήκες αντίθετες προς τις παραγράφους 1, 2, 3 ή 4. Το δικαίωμα

για επανόρθωση που διατυπώνεται στην παράγραφο 5 προϋποθέτει ότι έχει διαπιστωθεί παράβαση μίας εκ των άλλων παραγράφων από εθνική αρχή ή από το Δικαστήριο. Ως προς αυτό, η πραγματική απόλαυση του δικαιώματος που καθιερώνει η τελευταία αυτή παράγραφος θα πρέπει να εξασφαλίζεται με επαρκή βαθμό βεβαιότητας (*Stanev κατά Βουλγαρίας* [GC], αρ. 36760/06, § 182, CEDH 2012, και *N.C. κατά Ιταλίας* [GC], αρ. 24952/94, § 49, CEDH 2002-X). Το Δικαστήριο θεωρεί ειδικότερα ότι η αποζημίωση που οφείλεται σε περίπτωση κράτησης αντίθετης προς το άρθρο 5 πρέπει να διαθέσιμη όχι μόνον στη θεωρία αλλά και προσβάσιμη στην πράξη για τον ενδιαφερόμενο (*Cramesteter κατά Ιταλίας*, αρ. 19358/17, § 68, 6 Ιουνίου 2024).

56. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο συμπέρανε ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5§1 της Σύμβασης. Επομένως, ο προσφεύγων είναι σε θέση να επικαλεστεί το άρθρο 5§5.

57. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο προσφεύγων δεν έλαβε καμία επανόρθωση για το χρονικό διάστημα της παράνομης κράτησής του. Μένει να προσδιοριστεί εάν, όπως ισχυρίζεται η Κυβέρνηση, είχε τη δυνατότητα να πετύχει παρόμοια επανόρθωση με βάση το άρθρο 105 ΕισΝΑΚ.

58. Το Δικαστήριο σημειώνει εξ αρχής ότι από τις αποφάσεις που προσκόμισε η Κυβέρνηση (ανωτέρω §52) προκύπτει ότι, η παράβαση του άρθρου 123 Π.Δ. 141/1991, του οποίου η παράγραφος 15 επιβάλλει στα όργανα της αστυνομίας καθήκον προσεκτικής επιβεβαίωσης σε περίπτωση αμφιβολιών ως προς την ταυτότητα συλληφθέντος, αποτελούσε, σε όλες τις υποθέσεις, το παράνομο γεγονός που γεννούσε την ευθύνη του δημοσίου. Εξ αυτού συνάγεται ότι, σε αντίθεση με όσα ισχυρίζεται ο προσφεύγων, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και την εθνική πρακτική, η εν λόγω διάταξη εγγυάται στους ενδιαφερόμενους ένα «αγώγιμο» δικαίωμα, και τούτο σε αντίθεση με τις επίμαχες στην προαναφερθείσα υπόθεση *A.F. κατά Ελλάδας* διατάξεις, υπόθεση η οποία αφορούσε όχι την παράνομη κράτηση προσώπου, αλλά τις συνθήκες κράτησης στα κέντρα κράτησης αλλοδαπών (προαναφερθείσα *A.F. κατά Ελλάδας*, §§ 56-61). Επιπροσθέτως, σε αντίθεση με την εν λόγω υπόθεση, στην οποία η Κυβέρνηση δεν είχε προσκομίσει σχετικές αποφάσεις, στην υπό κρίση υπόθεση η Κυβέρνηση προσκόμισε στο Δικαστήριο διάφορες αποφάσεις των

διοικητικών δικαστηρίων ερειδόμενες στο άρθρο 105 ΕισΝΑΚ . Στις αποφάσεις αυτές, τα δικαστήρια επιδίκασαν αποζημίωση σε πρόσωπα που τέθηκαν σε κράτηση επειδή είχαν εσφαλμένα εκληφθεί από τις αστυνομικές αρχές ως άλλα πρόσωπα, ήδη καταδικασθέντα και τα οποία καταζητούνταν.

59. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι σε καμία από τις ανωτέρω υποθέσεις, η κράτηση του αιτούντος δεν είχε αποδοθεί σε όργανα της δικαστικής εξουσίας, ακόμη και όταν καταγγέλλων κατηγορούσε ως υπαίτιους για την κράτησή του τόσο τις αστυνομικές αρχές όσο και στα δικαστήρια. Έτσι, στις αποφάσεις υπ' αριθ. 2667/2002 και 3686/2022, τα διοικητικά δικαστήρια, διαπιστώνοντας ότι η κράτηση έπρεπε να καταλογιστεί αποκλειστικά και μόνον στις αστυνομικές αρχές, συμπέραναν ότι τα όργανα της δικαστικής εξουσίας δεν είχαν διαπράξει κανένα πρόδηλο σφάλμα . Επιπλέον, στην απόφαση υπ' αριθ. Α4095/2019, στην οποία επίσης έκριναν ότι η κράτηση οφειλόταν αποκλειστικά στις ενέργειες των αστυνομικών αρχών, το αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο έκρινε ότι δεν ήταν απαραίτητο να εξετάσει εάν και τα όργανα της δικαστικής εξουσίας είχαν διαπράξει σφάλμα.

60. Το Δικαστήριο παρατηρεί εξάλλου ότι αντίθετα προς όσα υποστηρίζει η Κυβέρνηση, οι υποθέσεις στις οποίες αυτή αναφέρεται δεν αφορούν όλες αντιρρήσεις που διατυπώθηκαν με βάση το άρθρο 564 ΚΠΔ. Επιπροσθέτως, με εξαίρεση την απόφαση υπ' αριθ. Α566/2017, στην οποία το διοικητικό δικαστήριο που επιλήφθηκε της υπόθεσης έκανε δεκτές τις αντιρρήσεις του ενάγοντος μια μέρα μετά τη θέση του υπό κράτηση, στις άλλες υποθέσεις, οι καταγγέλλοντες απολύθηκαν πριν τις δικαστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν επί των αντιρρήσεών τους (αποφάσεις υπ' αριθ. 1902/2019, 2667/2002 και 3686/2002). Σε μία άλλη υπόθεση, οι αντιρρήσεις δεν εξετάστηκαν λόγω παύσης της ποινικής δίωξης εξαιτίας παραγραφής (απόφαση υπ' αριθ. Α4095/2019).

61. Το Δικαστήριο σημειώνει επίσης ότι σε καμία από τις υποθέσεις που επικαλείται η Κυβέρνηση, το Πλημμελειοδικείο δεν έχει αποφανθεί δύο φορές, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, επί αντιρρήσεων που έχουν προβληθεί δυνάμει του άρθρου 564 ΚΠΔ από ενάγοντα που είχε κρατηθεί.

62. Εξάλλου, σε αντίθεση με την υπό κρίση υπόθεση, οι περίοδοι κράτησης για τις οποίες έχει επιδικαστεί αποζημίωση στους προσφεύγοντες ήταν πολύ σύντομες

(μία ημέρα στις αποφάσεις 14238/2019, 1902/2019 και 528/2022, δώδεκα ημέρες στην απόφαση Α4095/2019).

63. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι στην υπό κρίση υπόθεση, η κράτηση του προσφεύγοντος δεν μπορεί να αποδοθεί αποκλειστικά σε λάθος της αστυνομίας κατά τον έλεγχο εξακρίβωσης της ταυτότητάς του κατά τη σύλληψη. Υπενθυμίζει ότι σύμφωνα με την απόφαση υπ' αριθ. 9482/2018, ο προσφεύγων κρατήθηκε σε εκτέλεση της υπ'αριθ. 1551/2017 απόφασης, με εντολή του Εισαγγελέα, καθώς του είχε γίνει έλεγχος ταυτότητας ενώ είχε στην κατοχή του βεβαίωση κατάθεσης αίτησης για χορήγηση τίτλου διαμονής στην οποία αναφερόταν το ονοματεπώνυμο του καταδικασθέντος. Έτσι, κατά την φυλάκιση του ενδιαφερομένου δεν υπήρχε καμία αμφιβολία ως προς την ταυτότητά του (βλ. ανωτέρω παρ. 41). Σε κάθε περίπτωση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ακόμη και αν υποθεθεί ότι η αστυνομία εσφαλμένα εξέλαβε τον ενδιαφερόμενο ως τον καταδικασθέντα, ο προσφεύγων κατέθεσε αντιρρήσεις ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Θεσσαλονίκης, τις οποίες το εν λόγω δικαστήριο απέρριψε με την υπ' αριθ. 6842/2018 απόφασή του. Ως εκ τούτου, θεωρεί ότι η κράτηση του προσφεύγοντος πρέπει να καταλογιστεί αποκλειστικά και μόνον σε όργανο της δικαστικής εξουσίας.

64. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων που επικαλείται η Κυβέρνηση, στον βαθμό που αφορά την ευθύνη του Δημοσίου βάσει του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ λόγω της μη προσεκτικής εξακρίβωσης από την αστυνομία της ταυτότητας του συλληφθέντος και εν συνεχεία κρατούμενου, δεν είναι συναφής με την υπό κρίση υπόθεση.

65. Εξάλλου, το Δικαστήριο δεν έχει πειστεί από τον ισχυρισμό της Κυβέρνησης ότι αναφερόμενος ο προσφεύγων στην απόφαση υπ' αριθ. 803/2021 ΣτΕ, καταγγέλλει για πρώτη φορά με τις παρατηρήσεις του την αδυναμία λήψης αποζημίωσης με βάση το άρθρο 105 ΕισΝΑΚ, για παράνομη κράτηση με υπαιτιότητα των οργάνων της δικαστικής εξουσίας. Επισημαίνει ότι ο προσφεύγων, τόσο στην προσφυγή του όσο και στην αίτηση αποζημίωσης που υπέβαλε ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Θεσσαλονίκης, ισχυριζόμενος ότι αδίκως καταχωρήθηκε από την αστυνομία με το ονοματεπώνυμο του καταδικασθέντος, κατηγορούσε το Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης για εσφαλμένη εκτίμηση της πρώτης από 02 Αυγούστου 2018

πραγματογνωμοσύνης σχετικά με τα δακτυλικά αποτυπώματα στην υπ' αριθ. 6842/2018 απόφασή του. Επιπλέον, με την προσφυγή του ο ενδιαφερόμενος αναφέρεται στην απόφαση υπ' αριθ. 1501/2014 του ΣτΕ, έστω και αν από την εν λόγω απόφαση επισημαίνει μόνον το ότι το άρθρο 105 δεν καλύπτει, καταρχήν, τις πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων της δικαστικής εξουσίας, χωρίς να διευκρινίζει ότι η είναι δυνατόν να στοιχειοθετείται ευθύνη αυτών στην περίπτωση που τα εν λόγω όργανα έχουν διαπράξει πρόδηλο σφάλμα. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι καμία από τις αποφάσεις που παραθέτει η Κυβέρνηση, δεν αφορά κράτηση του αιτούντος για την οποία ευθύνονται τα όργανα της δικαστικής εξουσίας (βλ. ανωτέρω παρ. 59). Τέλος, είναι προφανές ότι ο προσφεύγων δεν μπορούσε να επικαλεστεί την υπ' αριθ 803/2021 απόφαση του ΣτΕ αφού η εν λόγω απόφαση δεν είχε ακόμη εκδοθεί κατά τον χρόνο άσκησης της προσφυγής.

66. Το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τη μεταστροφή της νομολογίας σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 105ΕισΝΑΚ στις πράξεις και παραλείψεις των οργάνων της δικαστικής εξουσίας (βλ. ανωτ. παρ. 21).

67. Ως εκ τούτου, θεωρεί ότι σύμφωνα με την εθνική νομολογία, μια αγωγή με βάση το άρθρο 105ΕισΝΑΚ σχετικά με την ευθύνη του Δημοσίου για πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων της δικαστικής εξουσίας, όπως, εν προκειμένω, αυτές του Πλημμελειοδικείου που έκρινε επί των αρχικών αντιρρήσεων που κατέθεσε ο προσφεύγων, ήταν καταδικασμένη σε αποτυχία.

68. Όσον αφορά το δικαίωμα για αποζημίωση που προβλέπει ο ΚΠΔ, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι με την υπ' αριθ. 9911/20185 απόφασή του, το Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης απέρριψε το αίτημα του προσφεύγοντος με την αιτιολογία ότι η κατάστασή του δεν ενέπιπτε στις περιπτώσεις του άρθρου 533 ΚΠΔ, και ότι το άρθρο 564 του ιδίου Κώδικα δεν θεσπίζει δικαίωμα αποζημίωσης υπέρ των προσώπων που έχουν κρατηθεί και των οποίων οι αντιρρήσεις έγιναν δεκτές.

69. Εντούτοις, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, αντίθετα προς το άρθρο 533 ΚΠΔ που αφορά μόνον όσους έχουν καταδικαστεί ή κρατούνται προσωρινά και οι οποίοι μετέπειτα αθωώθηκαν, το άρθρο 7§4 του Συντάγματος θεσπίζει το δικαίωμα αποζημίωσης για όλους όσοι «καταδικάστηκαν, προφυλακίστηκαν ή με άλλο τρόπο στερήθηκαν άδικα ή παράνομα την προσωπική τους ελευθερία».

70. Το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι αυτό το κενό στην οικεία εθνική νομοθεσία δεν μπορεί να δικαιολογεί μια στενή ερμηνεία αυτής, πολύ περισσότερο που η παράνομη κράτηση του προσφεύγοντος κράτησε για ένα σχετικά μεγάλο χρονικό διάστημα. Θεωρεί ότι ερμηνεύοντας το άρθρο 533 ΚΠΔ με τον τρόπο που έγινε στην υπ' αριθ. 9911/2018 απόφασή το, το Πλημμελειοδικείο επέδειξε υπερβολική τυπολατρία και υιοθέτησε μια προσέγγιση που δεν ήταν σύμφωνη με το άρθρο 5§5 (βλ. *mutatis mutandis*, *Fernandes Pedroso κατά Ποστογαλίας*, αρ. 59133/11, §§ 137 και 139, 12 Ιουνίου 2018).

71. Οι ανωτέρω σκέψεις αρκούν στο Δικαστήριο για να συναγάγει ότι ο προσφεύγων δεν διέθετε καμία προσφυγή προκειμένου να επιτύχει επανόρθωση από την παράβαση του άρθρου 5§1 της Σύμβασης που υπέστη. Απορρίπτει συνεπώς την προκαταρκτική ένσταση της Κυβέρνησης και διαπιστώνει ότι υπήρξε παράβαση του άρθρου 5§5 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

72. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

73. Ο προσφεύγων ζητεί το ποσό των 15.000€ για την ηθική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη.

74. Η Κυβέρνηση θεωρεί ότι η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης αποτελεί εν προκειμένω επαρκή ικανοποίηση. Θεωρεί επίσης ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντος είναι αόριστες, υπερβολικές και ότι δεν δικαιολογούνται. Επιπλέον, αναφέρει ότι στην αίτηση αποζημίωσης που κατάθεσε στο Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης ο προσφεύγων ζητούσε το ποσό των 4.930,29€ για ηθική βλάβη, και ότι το εν λόγω ποσό υπολογίστηκε με βάση το άρθρο 536ΚΠΔ. Επομένως, θεωρεί ότι

το εάν το Δικαστήριο αποφασίσει να επιδικάσει κάποιο ποσό αποζημίωσης λόγω ηθικής βλάβης, η εν λόγω αποζημίωση δεν πρέπει να υπερβαίνει το εν λόγω ποσό.

75. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι συμπέρανε ότι υπάρχει παραβίαση των άρθρων 5§§1 και 5 της Σύμβασης. Διαπιστώνει ότι ο προσφεύγων, ο οποίος στερήθηκε παράνομα την ελευθερία του για το χρονικό διάστημα από 3 Σεπτεμβρίου 2018, ημερομηνία κατά την οποία το Πλημμελειοδικείο απέρριψε τις αρχικές αντιρρήσεις του με την υπ' αριθ. 6842/2018 από 21 Νοεμβρίου 2018 απόφασή του, έως την 21^η Νοεμβρίου 2018, ημερομηνία κατά την οποία απολύθηκε δυνάμει της υπ' αριθ. 9482/2018 απόφασης με την οποία το ίδιο δικαστήριο έκανε δεκτές τις αντιρρήσεις του, δεν έλαβε καμμία αποζημίωση για την παράνομη κράτηση.

76. Λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις της υπόθεσης και ιδίως το ότι ο προσφεύγων περίμενε πάνω από δύο μήνες για να καταθέσει νέες αντιρρήσεις, γεγονός που συνέβαλε στη διάρκεια της παραβίασης (βλ. *mutatis mutandis*, *Orzechowski κατά Πολωνίας*, αρ. 77795/01, §38, 24 Οκτωβρίου 2006), το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να του επιδικαστεί το ποσό των 8.000 ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον κάθε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος επί του εν λόγω ποσού.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

77. Ο προσφεύγων ζητεί το ποσό των 2.000 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη με τα οποία δηλώνει ότι επιβαρύνθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου. Προσκομίζει δύο τιμολόγια στο όνομα του δικηγόρου του στα οποία αναφέρονται αντίστοιχα τα ποσά των 55,80€ και 47,20€ σχετικά με τις εθνικές διαδικασίες. Προσκομίζει επίσης ιδιωτικό συμφωνητικό με τον δικηγόρο του που αφορά την υποχρέωσή του να καταβάλει τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη για την ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία.

78. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το αιτούμενο ποσό δεν αποδεικνύεται παρά μόνον για το ποσό των 55,80€ (διαδικασία σχετικά με τις αντιρρήσεις ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Θεσσαλονίκης) και όχι για το ποσό των 47,20€, το οποίο, κατά την Κυβέρνηση, αντιστοιχεί σε διαδικασία που δεν έχει σχέση με την υπό κρίση

υπόθεση. Θεωρεί επίσης ότι ένα συμφωνητικό του προσφεύγοντος με τον δικηγόρο του δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

79. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο προσφεύγων δεν μπορεί να πετύχει την καταβολή των εξόδων και της οικείας δικαστικής δαπάνης παρά μόνον στο μέτρο που τα εν λόγω ποσά αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και εύλογα ως προς το ύψος τους. Ειδικότερα, (*Ιατρίδης κατά Ελλάδος, [δίκαιη ικανοποίηση]* [GC], αρ. 31107/96, §54, 19 Οκτωβρίου 2009).

80. Λαμβάνοντας υπόψη τα έγγραφα που έχει στην κατοχή του και τα ανωτέρω κριτήρια, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να επιδικάσει στον προσφεύγοντα το ποσό των 55,80€ για έξοδα και δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε στο πλαίσιο της ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Θεσσαλονίκης διαδικασίας, πλέον κάθε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος. Απορρίπτει τις αξιώσεις τις σχετικές με τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη για την ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου διαδικασία και τα οποία βασίζονται σε ένα συμφωνητικό *quota litis* και τα οποία, κατά συνέπεια, αφορούν υποθετικά έξοδα και δικαστική δαπάνη των οποίων ο πραγματικός χαρακτήρας δεν μπορεί να αποδειχθεί (*Γεωργούλης και λοιποί κατά Ελλάδας*, αρ. 38752/04, §35, 21 Ιουνίου 2007 και *Strand Lobben και λοιποί κατά Νορβηγίας*, [GC], αρ. 37283/13, §234, 10 Σεπτεμβρίου 2019).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. Εξετάζει με την ουσία της υπόθεσης την ένσταση της Κυβέρνησης περί μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων και την απορρίπτει,
2. Κηρύσσει παραδεκτή την προσφυγή
3. Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5§1 της Σύμβασης,
4. Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5§5 της Σύμβασης,
5. Αποφαίνεται
 - α) ότι το καθού η προσφυγή Κράτος υποχρεούται να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με το άρθρο 44§2 της Σύμβασης τα ακόλουθα ποσά
 - ι. 8.000€ (οκτώ χιλιάδες ευρώ), πλέον κάθε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος, για ηθική βλάβη

ii. 55,80€ (πενήντα πέντε ευρώ και 80 λεπτά) πλέον, κάθε ποσού που μπορεί να οφείλεται από τον προσφεύγοντα ως φόρος επί του εν λόγω ποσού, για έξοδα και δικαστική δαπάνη,

β) ότι από την εκπνοή της εν λόγω προθεσμίας και έως την καταβολή, τα ποσά αυτά θα αυξάνονται με απλό τόκο υπολογιζόμενο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες

6. Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχτηκε στη γαλλική γλώσσα και εν συνεχεία κοινοποιήθηκε, εγγράφως, στις 15 Οκτωβρίου 2024, κατ' εφαρμογή του άρθρου 77§§2 και3 του Κανονισμού.

Milan Blasko

Pere Pastor Vilanova

Γραμματέας

Πρόεδρος

(υπογραφές)

ΣΥΓΚΛΙΝΟΥΣΑ ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗ ZÜND

1. Ψήφισα υπέρ της διαπίστωσης της παραβίασης των άρθρων 5§1 και 5§5 της Σύμβασης, αλλά για λόγους διαφορετικούς από αυτούς της πλειοψηφίας.
2. Καμία στέρηση της ελευθερίας δεν είναι θεμιτή εφόσον δεν εμπίπτει σε έναν από τους λόγους που αναφέρονται κατά την αποκλειστική απαρίθμηση των παραγράφων α) έως στ) του άρθρου 5§1. Στην υπό κρίση υπόθεση, το ζήτημα που τίθεται είναι το αν ο προσφεύγων «κρατήθηκε νόμιμα μετά από καταδίκη» υπό την έννοια της υπό α) παραγράφου του άρθρου αυτού., Για να μπορεί να απαντήσει καταφατικά το Δικαστήριο στο ερώτημα αυτό, η κράτηση πρέπει να προκύπτει από την καταδίκη, να γίνεται μετά και εξαιτίας ή δυνάμει αυτής. Πρέπει να υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος ανάμεσα στην καταδίκη και την επίμαχη στέρηση της ελευθερίας (*DelRio Prada κατά Ισπανίας*, [GC], αρ. 42750/09, §124, CEDH 2013). Ωστόσο, τούτο δεν ισχύει στην υπό κρίση υπόθεση. Ένα άλλο πρόσωπο καταδικάστηκε και όχι ο προσφεύγων. Το γεγονός ότι είναι κατανοητό το ότι οι αρχές αρχικά έσφαλαν ως προς την ταυτότητα του του προσώπου δεν επιφέρει καμία αλλαγή. Για να είναι νόμιμη μια κράτηση «μετά από καταδίκη», η καταδίκη θα πρέπει να αφορά το πρόσωπο που κρατήθηκε μετά από την εν λόγω καταδικαστική απόφαση.
3. Βέβαια, είναι πιθανό ο προσφεύγων να μην συνέβαλε επαρκώς στη διευκρίνιση της κατάστασής του. Η πλειοψηφία επικαλείται την πιθανότητα αυτή, χωρίς ωστόσο να αποδεικνύει ότι όντως συνέβη με κατηγορηματικό τρόπο (παρ. 41 και 63 της απόφασης). Εάν ο προσφεύγων δεν επιδίωξε αποτελεσματικά να ξεκαθαριστεί το θέμα της ταυτότητάς του, η ευθύνη του στη γένεση των πραγματικών περιστατικών θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη για την εφαρμογή της αποζημίωσης που πρέπει να του επιδικαστεί δυνάμει του άρθρου 5§5.

Προς μετάφραση έγγραφο: 21 σελίδες

Σύνολο λέξεων μετάφρασης. 8397

Ακριβής μετάφραση από το γαλλικό έγγραφο στην ελληνική γλώσσα
Η Πιστοποιημένη Μεταφράστρια του Υπ. Εξωτερικών
της Ελληνικής Δημοκρατίας

Μαρία Καραμπάτσα
(Αρ. μητρώου : 048)